

**Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien.
I. C. Praestantissimi Volumen ...**

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Pontificij iuris, Contractuum, seu Dispositionum inter viuos materias
distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm LXIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96504](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96504)

d.l. i. ff. de donat. sed ob causam donatio, quae impro-
prie est donatio d.l. aristo. in fi. eod. tit. l. hoc iure. §. 1. &
in fi. eod. tit. & quae censetur gdam contractus innomi-
natus, & sic totaliter diuersus à donatione simplici, de
qua loquitur tex. in d.l. si unquam. & in l. illud. C. de fa-
crof. eccle. in l. in donationibus. & in l. fancimus. C. de
dona. ga illa dicitur p̄ctus nominatus Bar. in l. 2. C. de
cond. ob cau. ubi est optimus tex. & ideo in tali dona-
tio non est necessaria insinuatio, quae vel de iure cōi, uel
municipali in donationibus requiritur, ut affirmat gl.
Bart. & alij per illum tex. in d.l. aquilius. Alex. in consi.
83. i. 2. 6. & ult. col. in 2. uol. Imol. in l. 1. in prin. i. 4. col.
ff. de acquir. posses. & in c. ult. extra de donatio. uerfi.
an aut in donatione. Alex. in consi. 12. viso instrumēto
in 2. col. lib. 1. & in consi. 21. attentis his. col. 2. lib. 3. in
consi. 93. perspectis his. col. ult. lib. 6. & consi. 217. pon-
deratis. col. 2. eod. lib. & l. in consi. 171. in 4. lib. & cō-
fil. 154. in 2. lib. & in hac opinione scribentes cōmuni-
ter resident. ¶ Rursus ex defectu insinuationis dona-
tio in casu occurrenti non potest dici inualida, quia
solennitatis insinuationis expressae cum iuramēto fuit
renunciatum, & iuratum de non contrahendo in
specie praetextu insinuationis nō facta, nec adhibita,
quo fit, ut ¶ quamuis insinuationi simpliciter renun-
ciari non possit, quādo donatio esset simplex, & pura,
ut fuit originalis theoria Oldra. in consi. 173. quidam
habens &c. quam sequitur Io. Andr. in addit. ad Spec.
in tit. de instrum. edit. §. porro. in ultima additio. Bar.
in l. modestinus. ff. de donat. & in l. fancimus. C. eod.
tit. Bal. in l. data. colu. 2. eodem tit. & in consi. 451. no-
bilis &c. lib. 1. ¶ tamen cum iuramēto specialiter praes-
tito renunciari potest, & haec opinio uerior, & tutior
est, ac in quocunque foro seruanda, ut uoluit Io. Andr.
in d. addition. ultima, in d. §. porro. & Feder. de Senis
in consi. 281. casus talis &c. qui loquitur, quando statu-
tum hanc solennitatem etiam exposceret: & tangit
Bald. sed latius, & melius declarat Ioannes de Imol.
in c. cum contingat. in penult. charta post dom. An-
tonium, & Abb. Ang. in consi. 94. pro parte. colu.
penult. Alex. in 3. col. ubi multos allegat, & ibi Aret.
in l. nemo potest. ff. de legat. 1. & si uellem omnes in
hanc sententiam inclinantes referre, profecto duo im-
plerem folia: sed in hoc inspicere possunt Moderni ultra
montani Galli in repetitio. d.l. si unquam. in 70. colu.
cum sequen. num. 138. Ex quibus colligitur hanc opi-
nionem non solum esse communem, sed et consumma-
tissimam, si ita loqui liceat: & quia non possem nisi di-
cta aliorum, & maxime Imolae in locis allegatis refer-
re, ideo opinionem praedictam argumentis, & iuribus
aliter non corroboro. ¶ Et quamuis per statutum lo-
ci circa finem solum excipitur, quādo donatio facta
esset causa mortis, uel ad pias causas, q̄ tunc nō sit ne-
cessaria insinuatio, & in hoc statutum quoad donatio-
nem causa mortis concurrat. cum l. fi. C. de donatio.
caus. mor. quo uero ad donationem ad pias causas ali-
ter, quā de iure cōmuni cautū esset, disponit, ut in
d.l. illud. & in d.l. fancimus. §. 1. tamē statutū illud non
disponit in casu, quo cum iuramēto esset insinuatio-
ni renunciatum, & ideo nō vendicat sibi locum in ca-
su isto, quoniam ¶ statutum in dubio nunquam in ca-
su iurato locum habet, ut latē traditur per Imol. in d.
c. cum contingat. post do. Antonium, & alios in pluri-
bus quaestionibus: immo ¶ & si statutum specialiter in
hoc casu loqueretur, uidelicet, q̄ omnino deberet in-
teruenire insinuatio, & alia solēnitas à statuto prou-
isa, non obstante, q̄ donatio fuisset iurata, seu cum iu-
ramēto foret insinuatio renunciatur, nihilominus
donatio sine tali insinuatione ualere nō obstatē pro-
uisione statuti, q̄ in hoc nō ualere, qm̄ ¶ laici sicut cō-
gnosceret de causa iuramēti nō possunt. c. fi. de foro cō-

pet. in 6. ita nec super illo tollendo uires suas ha-
uere, tanquam super re spirituali ad not. in c.
ecclesiasticum. & in c. ecclesiastica sancta Maria. ex
constitutio. & hoc uolunt ibi omnes canonici
in lecturis, & consiliis, quos aliter referre non
quia haec omnibus & lippis, & tonforibus nota
re, & iurisdictionem exercere conuertuntur, nam
de constitut. in 6. & ibi scriben. & hoc anno
seculi. in c. 1. extra de constit. sed laici non po-
tunt iurisdictionem super iuramento, & illius quāvis
quam super causa spirituali exercere. d. c. si de
peten. ergo nec de illo, nec super uiribus ipsius
runt statuere, & ad hac bene inferunt ea, quae
tur per gl. & scriben. in c. 1. de noui oper. nunci-
rius possem super praemissis insistere, & multa
rere, sed quoniam multos eximios Iuricos in
hac causa, & super dubiis propositis, pluribus
consuluisse scio, receptui canere, & finem con-
tioni imponere decreui. Laus Deo.

S V M M A E.

- Promissio simpliciter facta valet, quando merita praestantur ex causa donationis ob merita facta censetur, etiam si sine ratione nihil sit de meritis dictum.
- Liberalitas, & munificentia erga benemeritos magis in praesentem quam in alio inferiore presumitur.
- Fideicommissum, & hereditates in actibus inter uiuos dantur, uno in alium transeat.
- In donatione lex per donatorem opponi potest, utrimo in alium transeat.
- Subrogati sapientia natura, & qualitate illius, & cuius locum sibi sum, aut aliter debere potest, praedictat sibi, & hereditas.
- Consentens uenditioni rei, quae sibi, uel hereditas suis per se sum, aut aliter debere potest, praedictat sibi, & hereditas.
- Et an etiam quoad precium sibi, & hereditas praedictat.
- Fideicommissum quādo ob alienationem rei i. precio reuertatur.
- Fideicommissum inter se renunciante, & sibi inuicem praedictatur, qui simul rem fideicommissariam alienauerunt.
- Et quomodo hoc procedat, num. 14.
- Et an hoc nunc sit, num. 18. & 23.
- Filius cum consensu patris in iudicio dicitur agere, quāvis simul cum eo agit.
- Consentire alter alteri uidetur, quando plures simul aliquam fecerunt.
- Creditorum plures, quibus in solidum res pignori data fuit, si aliter ementes sibi inuicem consentire, pignusque remittere possunt.
- Consentiens uenditori rei, in qua ius habet, sibi quoad rem praedictat in iis, quae ab actu inter uiuos dependent, sicut quae à testamento dependent, & num. 25. ubi declaratur.
- Venditioni, et alienationi rei subiecta restitutioni sibi praedictatur, & non contradicere sibi nō praedictatur, nisi expressè dixerit.
- Et quid, ut sibi praedictat, requiratur.
- Plures si rem restitutioni sibi inuicem subiectam simul alienauerunt, quando, & quomodo sibi praedictat.
- Et quid, si res etiam esset prohibita alienari, & num. 22.
- Per renunciationem simplicem expressè factam quis sibi quoad deicommissum futurum, & conditionale non praedictatur.
- Fideicommissarius expressè consentiens uenditioni rei, sibi quoad rem, & non quoad precium, & quādo uero ad rem, nec quoad precium sibi praedictat.
- Consentens expressè uenditioni rei sibi se, & in euentum cuius debite quando sibi praedictat, & quando non.
- Consentire expressè, & tacite quando quis dicitur.
- Iuri delato, seu acquisito ex prouidentia primi concedentis, nisi per factum primi acquiritoris praedictatur, non autem per alterius ex illis, quibus et ius istud esset delatum, seu acquisitum.
- Emphyteosis concessa pro se, & filijs, & descendentes non hereditas acquirunt.
- L. si fundum per fideicommissum. ff. de lega. 1. declaratur.
- Alex. in consi. 8. uolum. 5. declaratur.
- Filius, ut recte in iudicio agat, consensus patris etiam requiritur.

EPI TOM E.

DONATIONIS causa facta censei concessione re.

trū, seu bonori propter benemerita à principe facta.

Et pro se, filiis, & descendētibz masculis facta uale-

re, quāvis fidei commissum quoddā continere uideatur.

Et aliquos ex descendētibz illis bona aliqua ex p-

dictis simul uendētes, seu alienantes sibi, & descendē-

tibus suis nō pōdicare, quominus, eueniente casu re-

stitutionis, bona illa cōsequi possint, hic demonstrat.

CONSILIVM LXIII.

In hac specie mihi proposita super magis

necessariis insitit: & facti serie præsupposi-

ta, quæ ex libello dominorū Francisci, &

Vinciguerræ de Panciaticis agentium eli-

citur, in primis concludendum esse videtur, qd deseri-

prio creditum summa florenorū 2261. in libris cōmun-

is Florentie sub nomine Matthæi quondā Ioannis

de Panciaticis ob illius benemerita erga dictā repū-

blicam Florentie pro se, & filiis suis, & descendētibz

masculis in perpetuū facta, unā cum conuersione dic-

tā crediti pro summa florenorū 3991. sub eadē cō-

dictione pro se, & filiis, & descendētibz masculis in

perpetuū, & prout in dictis libris in creditis ordina-

riis montis dicti cōmunis sub nomine et dicti Mat-

thæi descripta, donationē quandam ob benemerita

factā sapere dicitur: cum nulla alia causa fuerit in con-

cessione expressa, & merita præcesserint, ut præsuppo-

nitur, sequitur, qd gratia donationis facta dici debet,

quia j& aliis promissio sine causa facta ualere non

solet. l. 2. circa. cū aliis ibi not. ff. de doli except. tr.

qñ merita præcesserunt, ex causa donationis ob meri-

ta facta censetur, ut signanter uoluit Bal. post Cynū,

quæ alii sequuntur in l. generaliter. C. de non nume-

rec. col. 2. & restig. in rub. extra de iure patron. nu. 87.

Et hoc dicimus, qñ de meritis, qd præcesserunt, men-

tio facta nō fuit, à fortiori igitur idē dicendum est, qñ

in concessione, seu promissione nulla alia, nisi meri-

torū causa fuit expressa. Et secūdu prædicta limitatur

tex. in d. 3. circa. nec non in casu isto saluari pōt id, qd

Barto. ibi inquit, qd promissio simpliciter facta ualeat,

in casu uidelicet, quo merita præcesserint, licet de illis

in concessione, seu promissione nihil dictū esset. Et

hocius magis dicendum est in specie proposita, ex

quo assignatio, & concessio dicti crediti expressē fa-

cta fuit Matthæo ob benemerita recepta à republica

Florentina, quæ tunc se pro principe gerebat, nullūq;

superiore recognoscebat, quia j& magis princeps, seu

republica, quam quælibet alia persona inferior libe-

ralitate, & munificentia erga benemeritos uti uoluit

se præsumitur ad tradita per Io. And. in addit. ad Spe-

cul. in tit. de feudis. in fi. principij. & argum. l. filius fa-

millas. vers. nonnunquam. ff. de donatio. l. & si suscep-

perit. §. sed & si proponas. & l. si longius. in fi. ff. de iudi-

cat. Oldrad. in consil. 121. circa finē. ¶ Vtrum aut con-

cessio, seu conuersio facta per cōmunitatem Floren-

tinā Matthæo pro se, & filiis &c. in quantum filios, &

descendētes masculos comprehendit, & sic uidetur

fidei commissum quoddā continere, ualuerit: Licet pri-

ma facie non ualuisse uideatur, cū j& in actibus inter ui-

uos fidei commissū, & hereditates dari nequeant. l. here-

ditas. C. de pact. conuen. l. ex eo. C. de inut. stipul. l. li-

cet. & l. si. C. de pactis. l. uerba gesserunt. ff. de verb. sig.

l. pactum quod dotali. C. de pactis. l. cum donationis.

C. de transac. cū ijs, quæ per illa iura uoluit Bart. ibiq;

Alex. & alii in d. l. si. C. de pactis. tamen in casu, de quo

agitur, dico, concessione, & conuersionem pro fi-

lius, & descendētibz masculis factam ualuisse, quia

j& cum illa fuerit quædam certorum bonorum, dona-

tio, sequitur, qd ipsa res publica potuit rei sue titulo do-

nationis cōcessit hanc legē, & aliam, quam uoluerit,

fatore liberalitatis apponere. l. quoties. C. de donat.

quæ sub modo. Bart. & Alex. in l. qui romæ. §. flauius.

ff. de verb. oblig. & facit l. 1. C. ut actio. hared. & l. seru-

pulosam. C. de contrahen. & cōmitten. stipul. & in his

terminis, uidelicet in donatione certorū bonorum,

uel iurium particularium facta, qd per donatorem lex

possit apponi, ut res donata de uno in alium transeat,

loquitur Oldrad. in consil. 139. ad habendā aliqualem

intelligentiam, secūdu quod declarat Alex. in consil.

28. ponderatis uerbis instrumenti. lib. 3. maximè in ul-

ti. col. & hoc idē approbat, & sequitur Dec. in cōf. 53.

in fin. uerb. & faciunt not. per Ang. in consil. 179. uis

prædictis instrumentis. & late per Alex. in consil. 84. vi-

sa facti narratione. in 2. dubio. lib. 2. qui omnes hanc

partē iuribus, argumētis, & auctoritatibus plenè de-

fendunt adeo, qd dicere possumus ab hac opinione uti

communi in consulendo, & iudicando non esse rece-

dendum. Quod si uerum esse dicimus quoad pagas

crediti dicti montis primo cōcessas, ut supra dictum

fuit, idem quoq; cōcludendum esse uidetur de bonis

illis immobilibus, de quibus agitur, emptis per Ste-

phanum Matthæi filium, & per filios Ioannis, & Bar-

tholomæi à dicto Matthæo descendētibz, de pretio,

seu pecuniis, quæ ad eos peruenerunt ex uenditione

pagarum, seu crediti dicti montis de licentia, & con-

sensu dictæ cōmunitatis Florentie, conditione appo-

sita, ut bona emenda in locum crediti dicti mōtis su-

brogata, & eisdem oneribus, & cōditionibus, quibus

pagæ, & creditum dicti montis subiacebant, supposita

dicerentur, & censerentur, uidelicet ut ad filios, &

descendētes masculos dicti Matthæi in perpetuum

peruenirēt, & finita illius linea masculina ad dictam

communiteriam, seu rempublicā reueri deberent, tū

quia sic per cōmunitatem Florentie fuit expressē cō-

cessa licentia uendendi creditum prædictum, tū quia

subrogatio de dictis bonis facta fuit specificē sub illa

met conditione, quæ est adimplenda. l. melius. & l.

qui heredi. ff. de cond. & demon. Item j& quia subroga-

tum sapit naturā, & qualitatem illius, in cuius locum

subrogatio facta fuit, sapit enim naturā, & qualitatem

primariā, ac primordiale illius, in cuius locum

subrogatur. l. si cum. §. qui iniuriarum. ff. si quis cau.

Bar. in l. certi conditio. in prin. col. 3. ff. si cer. pet. §.

fuerat. Insti. de actio. l. unica. C. de rei ux. act. c. eccle-

sia. il. 1. extra ut lit. pend. Deci. in consil. 3. 53. & 90. Sed

primariā, & primordialis qualitas, seu natura prima

concessionis factæ Matthæo de credito, seu de pagis

prædictis fuit, ut in perpetuum ad filios, & descendē-

tes masculos dicti Matthæi transiret, ergo subrogatio

de bonis emptis debet dici facta cū eadem qualitate,

& natura absq; eo, quod alia fieret interpretatio, &

alia sumeretur coniectura, cum uerbis apertis, & cla-

ris in bonis subrogatis eo tēpore, quo acquisita fuere,

adhibita, & expressa fuerit illa qualitas, qd ea bona ad

filios, & descendētes masculos in perpetuum dicto-

rum Stephani, & Alexandri ementium transire debe-

rent. Et cū in uerbis nulla est ambiguitas, non debet

admitti uoluntatis questio. l. ille, aut ille. ff. de lega. 3.

& ubi est manifestissimus uerborū sensus, interpreta-

tio nusquam tantum ualeat, ut melior sensu existat. l.

si quis filiū. C. de liber. præter. ¶ Sed alia maior in hac

consultatione superest difficultas resoluenda, qua dif-

fusā, & resoluta, non esse ulterius hæsitandum arbi-

tror de iuribus dominorū Francisci, & Vinciguerræ

agentium p̄ tenentes, & occupantes res, & bona, sup

quibus lis est mota. Hæsitatio autem resultat ex eo, qd

postquā nonnulla bona immobilia ex p̄dictis, quæ, ut

supra, fuerūt acquisita, & subrogata, dicti Stephanus,

& Alexander, uidelicet Stephanus pro septē partibus,

& Alexander pro sex partibus ex tredecim dictorum

bonorum

bonorum Lazaro dalla Castellina per hæc uerba uendide-
runt, uidelicet Stephanus &c. pro septem partibus ex
tredecim partibus infra scripti poderis, & bonorum,
& Alexander &c. pro sex partibus ex tredecim partibus
dicti poderis, & bonorum pro se ipsis, & eorum hære-
dibus iure proprio, & in perpetuum dederunt, uendi-
derunt, & tradiderunt Lazaro &c. ementi, & recipien-
ti uice, & nomine &c. vñi podere &c. & hoc pro pre-
tio, & nomine pretij florenorum 630. auri, quod pre-
tium Lazarus emptor dare, & soluere promissit dictis
uenditoribus hoc modo, uidelicet Stephano florenos
372. auri in diuersis terminis, & cū præstatione fidei-
commissi, & cum pacto, qd tempore solutionū prædicta-
rū, & cuiuslibet earum dictus Stephanus teneatur præ-
tium in tot bonis immobilibus conuere, & expen-
dere, & residuum dicti pretij, quod est florenorum au-
ri 278. Lazarus emptor dare, & soluere dicto Lazaro uē-
ditū prædictorum bonorum pro rata dicto Lazaro uē-
dita usque ad integram pretij antedicti solutionē re-
seruauit, & cum alijs pactis diuersis ab illis, quæ Laza-
rus cum dicto Stephano fecit, & latius, ut in instrumē-
to uenditionis continetur. Stante huiusmodi uendi-
tione, ut supra, facta, contingit dubitari, an dicti do-
mini Fraciscus, & Vinciguerra actores, qui per lineā
masculinā descendunt à dicto Matthæo antiquiore,
& successeiunt à dicto Stephano, & Bartholomæo res-
pectiue descendentes olim dicti domini Ioannis an-
tiquissimi teneantur dictæ uenditioni per Stephanū,
& Alexandrū factæ saltem pro parte ab Alexandro uē-
dita stare, propterea quia Alexander Lazaro extraneo
cum præsentia, & consensu dicti Stephani uendidit.
Et uidetur primo aspectu dicendū esse, qd Fraciscus,
& Vinciguerra actores à dictis bonis saltē per Alexan-
dram uenditis excludantur, tñam ex quo Stephanus
Alexander uendenti consensit, censetur sibi, & hære-
dibus suis præiudicare, per tex. not. in l. si fundum per
fideicommissum. ibiq; Bart. & alii. ff. de leg. 1. ¶ Secū-
do allego optimum text. in l. cū pater. §. libertis. ff. de
leg. 2. ibi qui non uendidit, ceterorum partes, quibus
non dedit alienandi potestatem, integras petere, ergo
is, qui ceterorum partes uendidit, quibus etiam con-
sensum, & potestatem alienandi dedit, integras par-
tes uenditas petere non poterit, nec hæredes quoque
illius, qui consensit, petere poterunt, cū hæredes fa-
cti defuncti seruare teneantur etiam quoad fideicom-
missum ipsis debitum. l. cum à matre. C. de rei vendi-
tione. ¶ Tertio hoc idē probat in l. quoties. la. 1. C. de fideic.
& ibi scriben. Et tñam uis tex. in d. l. si fundum. uelit,
qd cōsentiendo uenditioni rei fideicommissi subiecte
quis sibi quoad rem præiudicat, sed nō quoad rei pre-
tium, tamen secundum Bald. in l. mater tua. C. de rei
vendit. illud procedit, qñ quis alienationi rei consen-
tit cum reservatione iuris fideicommissi quoad pretiū,
aliās secus, ut uidetur tex. not. in l. codicillis. §. insulā.
ibiq; glo. & Ioan. de Imol. ff. de lega. 2. Præterea d. l. si
fundum. in quantum uult fideicommissum in pretio rei
reseruari, loquitur, qñ alienatio esset ex causā necessa-
ria facta, secus, si ex causā uoluntaria, ut optimē pro-
batur ex illo tex. & expresse uoluit Bald. in d. l. cū à ma-
tre. argumento l. cum fidei hæredis. ff. de fideicom-
missis. cū alijs, de quibus ibi per Bald. ¶ Rursus & quar-
to ex quo dicti Stephanus, & Alexander simul bona,
ut supra, restitutioni subiecta Lazaro uēdiderunt, sibi
ipsis inuicē, & hæredibus suis præiudicasse, ac iuri fi-
deicommissi renunciasse dicuntur. d. l. cum pater. §. li-
bertis. & in indiuiduo hoc uoluit Alex. in consi. 8. vo-
lu. 5. ubi inter duos fratres uicissitudinariē p fideicom-
missum uocatos simul rē fideicommissariam alienantes

consuluit, eos inter se fideicommissum renuncias-
se, idēq; per illū tex. in d. §. libertis. Intuitu
meus Soci. in consi. 80. col. 4. in princ. volu. 4.
9. to sicut pater simul cum filio in iudicio ager-
etur filio agenti consentire ad effectū, ut dis-
tinctum dispositioni l. si. §. ne cessitate. C. de
quæ lib. ubi filius in iudicio non potest agere
sensu patris, ut uoluit Bar. in d. §. libertis. & hoc
10. tur ibi Ioan. de Imol. in 1. notabili, dicens, qd
res simul unū actum faciunt, alter alteri consen-
dunt, ita in casu nostro, qñ plures sunt per
missum uocati, & simul rem fideicommissi filio
alienant, sibi ipsis præiudicant, qñ sic alter
consuetudinariē consentire cōfetur, ut per Imo-
11. libertis. ueluti etiam plures creditores, qui
pignori in solidum data fuerat, si à debitorē
runt, uidentur sibi inuicem cōfentire, pignus
tere. l. titius. & ibi Bart. ff. quibus mod. pig. ven-
soluitur, & qui alienationi rei sibi debet, uen-
ta consentit, ius suum remittere censetur. l. si
12. & l. Paulus. ff. qui. mo. pig. uel hyp. fol. 7. per
proximē allegata. Bar. in l. qui roma. §. duo
de ver. ob. in 4. opposit. & in 12. q. in si. uoluit,
quæ dependent ab actu inter uiuos, ut à dicto
uenditō rē, in qua ipse ius habet, cōfentiat, filius
ius suum præiudicat, ut in d. l. Titius. in d. l. l. l.
in d. l. Paulus. at in ijs, quæ à testamento depen-
cus est. d. l. qui roma. §. duo fratres. Sed nos
ijs, quæ à dicto depēdēt, ut iam dixi, ergo Ste-
phano uenditō Alexandro uenditō, sibi in iure
in bonis uenditis habebat, præiudicasse dicuntur
missis nō aduersantibus, cōtrariā sententiā
proposita uerorem esse arbitror, qd Stephanus
cum Alexandro uendendo, seu alienando bo-
nibus supra, nec sibi, nec descendētibz suis
cauerit, quominus, euenerit casu restitutionis
bona prædicta cōsequi potuerint. Et ad hoc
dendum infra scripta me mouent, & in prima
13. ¶ Ad hoc, ut iuri de futuro præsens uenditioni
dæ restitutioni sibi præiudicet, requiritur, ut
expresse cōfentiat, nec sufficit eius tacitus cō-
ut qd si præsens sciatur, & non contradicatur,
luerit gl. 1. in l. cum proponas. la. 1. C. de pacat.
ab omnibus reprobatur, ut per Bart. Bal. Salic.
Cast. & alios ibi, per id, quod uoluit gl. in l. Titus.
§. Lucia. in uer. non esse. ff. de leg. 2. ubi præsentis
& non contradicens sibi quoad ius sibi in re
debitum non præiudicat, quando uenditō pro
non potuit, p illū tex. Sed Stephanus non potuit
xandrum de iure prohibere, quin partē suam
ret. arg. l. peto. §. prædium. ff. de lega. 2. ergo
Stephanus uenditioni per Alexandrū factæ
fuerit, & sciuerit, & non contradixerit, & sic
senferit, tamen ex hoc sibi quoad partē Alexan-
14. præiudicauit. Et tñam licet d. l. quoties. la. 1. C. de fidei-
commissis. parificet hos duos casus ad effectū, ut alie-
sit irruocabilis, nec amplius fideicommissi filio
uidelicet qd unus expresse alteri uenditōi
uel qd omnes per fideicommissum uocati rē
dant, ut in casu occurrenti factū uidetur, tñam
bet intelligi, quando omnes simul in solidum
tana uenderēt, ut ibi, secus, si unusquisq; partē
inter quæ quoad casum nostrum differentia
esse, ut est de mente gl. in d. l. cum proponas.
d. l. quoties. ueluti gl. & omnes illam tex. in
loquitur, quando res, ultra qd fuerit inter plures
tutioni subiecta, fuit et prohibita alienari, & mo-
nes simul uendēdo sibi præiudicat, ut ibi, & in d.
pater. §. libertis. nam propter hæc duo, quia
ter alteri consenserunt, & alienando sece-

tra prohibitionem disponentis, in pœnam suâ inobe-
dientie priuatur iure, q̄ alter in parte alterius habe-
bat. d. §. libertis. ibiq̄ glo. & Bar. Secus si simpliciter ta-
cite rei non prohibita alienari cōsentiret. d. l. Titia. §.
Lucia. & ibi gl. in mō in casu, quo res esset et prohibi-
ta alienari simpliciter cōsentiendo, sibi ēt quoad pre-
tium rei p̄iudicant, nisi fuerint protestati, ut habetur
in d. §. in iudicium. Quinimmo possit et attentari, q̄ in ca-
su quo ultra fideicommissum uicissitudinarium nul-
la alienandi prohibitio facta fuisset, si alter alteri etiā
expresse in alienatione consentiret, ex hoc quis non
diceretur consentiendo iuri suo p̄iudicasse, qm̄ ita
demum p̄iudicare dicitur, quando alienationi rei
prohibita alienari consentit, ut in d. l. quoties. d. §. li-
bertis. & d. §. in iudicium. a contrario sensu, & hoc sensu
Bar. expresse post glo. in d. §. libertis. & corroboratur
per tex. in d. l. Titia. §. Lucia. ubi domus non fuerat p̄-
hibita, sed simpliciter per fideicommissum a filiis ser-
uato relicta, & seruus p̄sens passus fuit domum inter
filios diuidi, dicitur ibi, q̄ seruus sibi non p̄iudica-
uit. Preterea quis per simplicem renunciationem ex-
presse factam sibi quoad fideicommissum futurū, &
conditionale non p̄iudicat. l. 1. cum materia. C. de
pactis. Bar. in d. §. duo fratres. & in d. l. cum proponas.
Ibi que Salicet. qui hoc modo arguunt, ergo minus q̄s
sibi p̄iudicare dicitur, simpliciter consentiendo, &
p̄iudicant, ut quia p̄sens fuerit, & sciens non
contradicit. Et hoc idem potest comprobari ex tex.
in d. l. fundum. in prin. ubi si fideicommissarius uē-
ditioni rei sibi relicta ex causa urgente, & necessaria,
ut propter alienū factæ expresse consentit, sibi quo-
ad rem non autem quoad pretium rei p̄iudicat: ergo
uenditio nō ex causa necessaria, sed uoluntaria
facta est, consentiendo alienationi, sibi nec quoad
rem, nec quoad pretium p̄iudicaret. ¶ Corroborā-
tur premilla ex iis, quæ signanter concludit Bart. in
sua distinctione in d. l. fundum. per fideicommissū,
qui in specie nostra inquit, q̄ quādo quis expresse sim-
pliciter, & sciens consentit uenditioni rei sibi spe de
bitæ sub aliqua conditione, uel casu, sibi non p̄iudi-
cat, quādo sic consentiendo non impediret euentū
conditionis, propter quam res ad illum peruenire de-
bebat, contingit in casu, de quo quærimus, in quo
ex uenditione, & consensu super illa interposito non
potuit impediri existentia conditionis, propter quam
res ad Stephanum, & descendentes suos peruenitura
erat, cum ea ipsis sub conditione esset debita, si post
mortem eorum, qui p̄cederent, supererint: secus
si consentiendo quis impediret existentiam conditio-
nis, propter quam res ad ipsum esset peruenitura, nā
tunc consentiendo sibi p̄iudicaret, ut in casu d. §. li-
bertis. in d. l. quoties. la. 1. & in d. l. codicillis. §. in iudicium.
ubi res erat pluribus debita, si non alienarent, & testa-
tor etiam ipsis alienationem prohibuerat. Vnde quis
consentendo alienationi impediebat existentiam, &
euentum illius conditionis, propter quam res erat ad
eum peruenitura, & ideo talis cōsensu sibi, & iuri suo
debito nocere debuit, ut ibi per Bart. cum quo ceteri
pertransiunt, nullusque est, qui ei in hoc aduersetur,
quo fit, ut illius dictum in casu occurrēt sequi debea-
mus, quia melius quadrare non posset. Suntq̄ illius
uerba ibi optime notanda, nam ex eis rationem habe-
mus, quare i. d. §. libertis. & in d. l. quoties. quis expresse
consentendo sibi p̄iudicat. Vel si uolumus sim-
pliciter tenere illud, quod uidetur esse de mente Bar-
tolæ, Baldi, Saliceti, Alexandri, & aliorum, q̄ ad hoc,
ut quis consentiendo uenditioni rei sibi debite spe ex
fideicommissio conditionali p̄iudicet, non sufficiat
tacitus consensus, sed requiratur expressus per illa, q̄
supra dicta sunt, & ipsi allegant, adhuc dico, q̄ quan-

do duo, quibus huiusmodi fideicommissum spe de-
beretur, simul rem uendunt, tunc alter alteri non dici-
tur expresse consentire, sed tacite, & fidei, ut expresse
innuit Bartolus in dicto §. libertis. in uersic. ego indu-
co ad quæstionem, &c. dum inquit, lex dicit, quod fi-
lius sine consensu patris agere non potest. l. non solū.
§. necessitatem. C. de bonis, quæ libe. quid si pater, &
filius simul agant? certe uidetur alter alteri consenti-
re. Sentit ergo Bartolus dicendo uidetur, quod tacite
& fidei, quia uerbum uidetur est nota improprietatis
iuribus uulgaribus, idem est de mente Ioannis de
Imo. in dicto §. libertis. in 1. notabili, & hoc in indiui-
duo probat rex. in l. sicut re. §. non uidetur. ff. quibus
modis pignus, uel hypothe. soluitur, nam expresse cō-
sentit is, qui uerbis clariis, uel qui i tabulis emptionis
subscripserit, ut ibi, & argumento l. fideiussor. §. pater
ff. de pignor. ergo simul uedendo resultat non expres-
sus, sed quidam tacitus consensus, qui non est suffi-
ciens, ut alter alteri ius fideicommissi remisisset dica-
tur, argumento etiam eorum, quæ habentur per Bar-
tolum in l. quæ dotis. ff. soluto matrimonio. & per
Abbatem in c. non ne extra. de p̄sumptio. ¶ Vltre-
rius cum dicti Franciscus, & Vinciguerra fratres, & fi-
lii cuiusdam alterius Stephani iunioris nunc ex iure
proprio sibi ipsis ex prima concessione, seu donatio-
ne acquisito agentes alicui dictorum bonorum uen-
ditioni non consenserint, factum, & cōsensu Step-
hani sui proauis ipsis non debet obesse, tum quia nō con-
stat illos fuisse dicti Stephani antiqui heredes, tum ēt
quia ipsi in dictis bonis ius acquisitum fuit ex proui-
sione, seu p̄ordinatione primi concedentis, hoc est
reipublicæ Florentine, quod ius non est hereditariū,
sed proprium cuiuslibet descendens masculi ex p̄-
uidencia primi concedētis acquisitum absque eo, qd̄
sit hæres p̄cedentium, Barto. in l. ut iurisiurandi.
§. si liberi. colum. 1. ibi quæro, quid si filius. ff. de oper.
liberto. & in l. quod dicitur. ibique Ioan. de Imola, &
Alex. ff. de uerborum obligatio. Abba. & alii, ubi ego
plenē discussi in c. in p̄sentia. extra de probat. & fac-
cit id, quod inquit Salicet. in l. 2. in antepenult. colu-
in finalib. uerbis. C. de iure emphyteot. quod factum
primi acq̄sitoris p̄iudicat filiis, & descendētibus,
pro quibus facta fuit acq̄sitiō, non autem factum a-
liorum sequentium, quibus postea ius fuerat delatū,
& hoc ait esse de mente scribentium, & argumento,
l. emancipatum. §. si quis. cum glo. ff. de senatoribus.
Dy. in c. non debet. de regul. iur. in 6. & l. 3. ff. de inter-
di. & rele. Sed dominus Matthæus primus acq̄sitor
non fuit ille, qui uendiderit, seu Alexandro uendenti
consenserit, sed Stephanus filius Matthæi, ergo hoc
factum, seu hic consensus non potuit Fr̄isco, & Vin-
ciguerra, quibus ut descendētibus masculis fuit ius
acq̄sitiū, p̄iudicare, & dicit Bartolus in dicto §.
si liberi. colum. 2. uersic. secundum dubium, q̄ quod
quando emphyteosis fuit pro se, & filiis, & descendē-
tibus masculis, & foeminis acq̄sita, illis ēt non hære-
dibus acq̄ritur: & ideo si pater illos exhæredauerit,
uel in re certa instituerit, non debet hoc factū descen-
dentibus quoad emphyteosim nocere, cum ius illud
non habeant tanquā hæredes patris, sed iure proprio
ex p̄uidencia primi cōcedētis acq̄sito. Et quāuis Bal-
in l. liberti. C. de oper. liberto. & in authen. quas actio-
nes. C. de sacros. eccl. contrarium uelle uideatur, tñ il-
lius dictū posset procedere, & subfiniri in primo ac-
q̄sitor, ut illi dicatur per suū factū p̄iudicari, se-
cus in aliis, ad quos successiue res peruenit per p̄di-
cta, ad quæ faciunt ea, quæ plenē dicunt de feudistæ
maximē do. Prepo. in c. 1. an fil. uel agna. repud. here.
¶ Et licet p̄dicta uideatur omnia supra in oppositū
deducta resoluta, tamen nonnulla etiam pro clariori

- enucleatione dicentur. Non obstat igitur tex. in d. l. si fundum per fideicommissum, quia primo loquitur, quando res per fideicommissum relicta de expresso consensu legatarii, cui per fideicommissum de presenti debebatur, ab heredibus alteri cohæredi ex causa necessaria, ut oburgens res alieni, uendita fuisset. At in casu, de quo agitur, non ab heredibus alteri cohæredi, sed a fideicommissariis, ad quos iam res fideicommissaria peruenerat, res ex cā uoluntaria extraneo uendita fuit nō de expresso, sed tacito consensu illius, cui res erat spe debita: inter quos casus magna est differentia, ut iam dixi, ergo &c. Secundo in d. l. si fundū, agebatur dumtaxat de præiudicio consentientis, qui sibi præiudicare potuit, cum in re sua quilibet sit moderator, & arbiter, sed in casu occurrenti agitur de præiudicio illorum, quibus in futurum ius in re debebatur, & qui non consenserunt: & idē factum, seu consensu dictorum Stephani, & Alexandri non potuit ipsis nunc agentibus præiudicare, quibus ut descendenti- bus masculis ex concessione Marthæ facta ius fuerat acquisitum per iam dicta, quæ non repeto. ¶ Secūdo non refragatur tex. in d. l. cum pater. §. libertis. in d. l. pen. §. insulam. nec non in d. l. quoties. la. 1. quæ idē probare uidentur, quia illis supra fuit responsum, & nunc repeto ea iura loqui, quando res pluribus relicta fuit etiā expressē prohibita alienari: quo casu duplex cōcurrit prohibitio, hominis uidelicet, & legis, iuxta auth. res. quæ. C. communia de legat. cum iis, q. ponunt Bar. & alii omnes communiter in l. filiusfam. §. diui. ff. de leg. 1. Et hic intellectus ad d. §. libertis. & d. §. insula. est expressē de mente Bal. in d. l. si fundū. col. 5. uerū iuxta prædicta. C. de rei uenditio. At in casu nostro res non fuerunt ab homine expressē prohibita alienari, ergo &c. Præterea Bar. in d. l. si fundū. per fideicommissum quoad intelligentiam d. §. libertis. & d. §. insulam. inquit, q. illi, quibus res fuerat relicta, simul uendendo sibi in totum præiudicauerunt, quia simul rem uendendo, seu uenditioni rei prohibita consentiendo, impediuerunt existentiam conditionis, propter quam res ad ipsos peruenire debebat, secus quando essemus in casu, in quo quis uenditioni consentiēdo euentum illius conditionis impediret, ut quia res relicta, uel debita erat sub euentu alterius diuersę conditionis, quia tunc sibi non præiudicat, et si sciuerit rem fore sibi spe debita, ut est tex. cum glo. in l. si a substituto. in prin. ff. de leg. 1. & habetur p. Dy. in d. l. qui Romæ. §. duo fratres. & ibi Bart. q. 12. circa principium. Et hic ultimus casus est casus noster, ut supra latius declarauimus. ¶ Non aduersantur et illa, quæ uoluit Alex. in consi. 80. col. 4. uoluit. 4. qui uoluit, q. ex quo illi, qui ex fideicommissio uocati fuerāt, simul rem ipsis debitam alienauerunt, sibi præiudicauerūt, ut eueniente casu fideicommissi agere nequeāt, quia alter alteri consensisse, & ius suum remisisse censetur, arg. d. §. libertis. & per d. l. quoties. quæ iura, ut iam dixi, euitari possunt. Nam pro responsione omittendo id, quod aliqui dixerunt, uidelicet Alexandrum, qui fuit ibi sequutus gl. in d. l. cum proponas. malē loquutum fuisse, aliter, & multipliciter respondeo, primo, q. simul uendendo, & si sibi ipsis præiudicauerint, ut ibi uoluit Alexander, non tamen aliis subsequentibus successiue ad fideicommissum iure proprio uocatis, quales sunt Franciscus, & Vinciguerra nunc contra occupatores, seu possessores bonorum agentes, ueluti supra etiam tactum fuit. Secundo Alex. in d. consilio loquitur, quando uocati ante, quam alienatio facta esset, inter se bona diuiserunt cum clausula, seu pacto, q. cuilibet partem suam uendere, & alienare liceret, quo casu, alienatione sequuta, illi, qui diuiserunt,

non possunt postea ad bona alienata agere, ut in casu restitutionis, ut uoluit Bartolus, quem sequuntur in d. §. duo fratres. in 2. q. At in hoc fra. & si bona huiusmodi fuerunt diuisa, nō in diuisione inter ipsos, ut supra, dictum, & conuenit, ergo &c. Tertio respondeo, q. in casu Alexandri quampura alia concurrebant, propter quæ non fuit consulere, ut ex serie facti in fronte consilii, pta facile perpendi potest, nam ex clausulis prægnantibus tam in instrumento diuisionis, uenditionis simultaneæ appositis inferri potest, quod uenditores rerum restitutioni suppositæ, uoluisse sibi præiudicare: & idē aliud in casu dicti filii, & aliud in casu nostro, quia ex diuersis argumentum assumere. I. inter stipulatē. §. si uerbi. sed hæc dissimilia. ff. de uerborum obligat. cap. per uenerabilem. extra qui filii sint legitimi. aliis pluribus passim allegari solitis. Præterea, nus, & Alexander dicta bona Lazaro uendiderunt, non simul, sed quilibet pro parte sua, & emptorium soluere promisit Stephano, uidelicet per sub certis terminis, & cum certis pactis, Alexander suam partem infra aliud diuersum tempus cum aliis certis pactis. Item Stephanus temporis diuisionis sibi dominium partis suæ non referens, nec integraliter pretium sibi soluere, at Alexander illud sibi referuauit: ergo constat, quod uerbet ex dictis uenditoribus intentio fuit, suam partem diuisim pro diuerso pretio diuisione soluendo, & sub diuersis pactis, ac conditionibus le uendere, non autem simul, adeo q. alter alteri conuersio non debent dici consensisse saltem ex se, sed unusquisque solum partem suam eodem tempore, & in eodem instrumento uendisse: & hoc casu dictum consilium Alexandri locum re non potest. Priores tamen responsiones sumis efficaces. ¶ Non obstat quintum fundamētum supra deductum, quia in exemplo, quod ponitur in d. §. libertis. hoc est, quando filius in huiusmodi uult agere, non requiritur consensus patris, aut scriptura expressus, sed sufficit tacitus, ut habet in d. l. fina. §. necessitatem. & arguendo la. 2. §. 8. Dominus iuratum. iuncto §. fina. ff. soluto matrimo. & collige ex uerbis Bartoli, & Imolæ in d. §. libertis. quod si pater, & filius simul agant, pater uidetur consentire, & sic tacite, ut importat uerbum uidetur ipsi utuntur, non autem uere, & expressē, uelut in nostro casu requiritur per supradicta. ¶ Ultimo non aduersantur ea, quæ ponit Bartolus in d. §. duo fratres. in 4. oppositione, & in 12. q. circa finem. ut supra. ¶ Penultima de consi. 80. col. 4. uoluit. 4. qui uoluit, q. ex quo illi, qui ex fideicommissio uocati fuerāt, simul rem ipsis debitam alienauerunt, sibi præiudicauerūt, ut eueniente casu fideicommissi agere nequeāt, quia alter alteri consensisse, & ius suum remisisse censetur, arg. d. §. libertis. & per d. l. quoties. quæ iura, ut iam dixi, euitari possunt. Nam pro responsione omittendo id, quod aliqui dixerunt, uidelicet Alexandrum, qui fuit ibi sequutus gl. in d. l. cum proponas. malē loquutum fuisse, aliter, & multipliciter respondeo, primo, q. simul uendendo, & si sibi ipsis præiudicauerint, ut ibi uoluit Alexander, non tamen aliis subsequentibus successiue ad fideicommissum iure proprio uocatis, quales sunt Franciscus, & Vinciguerra nunc contra occupatores, seu possessores bonorum agentes, ueluti supra etiam tactum fuit. Secundo Alex. in d. consilio loquitur, quando uocati ante, quam alienatio facta esset, inter se bona diuiserunt cum clausula, seu pacto, q. cuilibet partem suam uendere, & alienare liceret, quo casu, alienatione sequuta, illi, qui diuiserunt,

S V M M A E.

- 1 Tenor prime inuestitura ante omnia inspicitur.
- 2 A prima inuestitura reliquæ sumunt interpretationem.
- 3 Inuestitura prioris natura per posteriores in aliorum prout a domino alterari, mutarique non debet.
- 4 Successor principatu contractui prædecessoris stare tenetur.